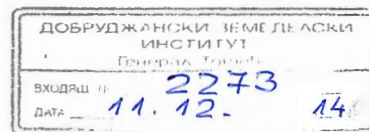

СТАНОВИЩЕ

От **доц.д-р Валентина Георгиева Енчева** - Добруджански земеделски институт –
Генерал Тошево, съгласно зароведа № НП -07-55 / 05.11.2014 г на председателя на
ССА и № 457 –д/06.11.2014 г и на Директора на Добруджански земеделски институт –
Генерал Тошево

Във връзка с обявен конкурс за заемане на академичната длъжност „професор в
професионално направление 6.2 „Растителна защита“, научна специалност 04.01.10 –
„Растителна защита (вкл. фитопатология, вирусология, хербология и др.)“ за нуждите
на Добруджански земеделски институт, гр.Генерал Тошево, с кандидат **доц.д-р Иван
Димитров Киряков**

Кратки биографични данни за кандидата

Доц. д-р Иван Димитров Киряков е кандидат за обявеният конкурса за професор
разрешен от ИБ на ССА с протокол № РД – 10-30/11.08.2014 г .Роден на 25 октомври
1960 година в гр.Каварна, област Добрич. Завършил е ВСИ „Васил Коларов“ през 1987
година, специалност „Полевъдство – квалификация инженер агроном“. През 1987 е
назначен за научен сътрудник последователно към отдел „Растителна защита“ и
„Селекция на зърнено-бобови култури“, като фитопатолог, където работи и до
момента. През 2000 г. му е присъдена научната и образователна степен „Доктор“ след
успешна защита на дисертация на тема „Проучвания върху бактериозите по зрелия
фасул (*Phaseolus vulgaris* L.) в България и средствата за борба с тях“. Кариерното
развитие на доц. Киряков преминава през всички етапи достигайки до присъждането
на научното му звание „старши научен сътрудник II степен“ през 2002 г . От 2009 г. доц.
д-р Иван Киряков преподава в катедра „Растениевъдство“ към Технически университет
– Варна, специалност „Растителна защита“. Научното израстване на кандидата е
резултат от целенасочена и упорита работа в областта на етиологията и
епимедиологията на причинителите на болести при бобовите култури, етиологията и
епидемиологията на растителните патогени, а в последно време и в областта на
имунитета към растителните патогени. За постигане на тези резултати са допринесли и
осъществяването на няколко специализации в реномирани университети у нас и в
чужбина

Наред с научната кариера, доц.д-р И.Киряков активно участва в управлението на
Добруджански земеделски институт. В периода 2003 – 2010 г е бил научен секретар на
ДЗИ. От 2010 до 2012 г е временно изпълняващ длъжността Директор на ДЗИ, а от 2012
до момента е директор на ДЗИ – Ген.Тошево.

Общо описание на представените материали

За участие в конкурса доц. д-р Иван Димитров Киряков се явява с 50 научни публикации, за които са предоставени копия. В две от публикациите доц. д-р И.Киряков е самостоятелен автор. В четиринадесет от публикациите е първи автор, а в останалите 34 статии трети и последващ автор. Тези статии са публикувани в наши и международни списания и сборници както следва:

- Растениевъдни науки	10
- Genetics and Breeding	2
- Почвознание, агрохимия и екология	2
- Изследвания върху полските култури	13
- Научни трудове на АУ – Пловдив	1
- Biotechnol.& Biotechnol.Eq	1 – impact factor
- Нереперирани български списания	3
- Ann.Report of the Bean Improvement Cooperativ	13
- Международни конференции	5

Основните разработки в приложените статии са свързани с икономически най-важните болестите по зърнено бобовите култури – ръждата по фасула, бактериен увяхване, антракноза, бактериен пригор, фузариен увяхване по лещата. Взел е участие в разрешаване на проблеми при слънчогледа, където съществуват общи патогени за двете култури. Като атестат за стойностните проучвания на автора са 88 цитирания в наши и чужди издания. Двадесет от тези издания са с висок импакт фактор т.е. списания с огромен интерес в научните среди. Тридесет и осем от научните трудове на доц. д-р И.Киряков са цитирани в международни издания и сборници от международни конференции. Авторите на тези статии цитират трудовете на доц. Ив.Киряков в подкрепа на своите резултати. Всички те са положителни, което е добър атестат за работата му. Голям е и броят на цитиранията в български издания и дисертационни трудове у нас и чужбина

Обща характеристика на дейността на кандидата

Основно работата на кандидата е насочена към търсене източници на устойчивост към патогените бактериен пригор, ориолов пригор, бактериен увяхване, антракноза, ръжда и склеротиния. В това се изразява основният и съществен принос на автора към селекцията на зърнено бобовите култури. В резултат на това са създадени нови сортове зрял и зеленчуков фасул с висока устойчивост към икономически важните за страната болести.

Научни и научно-приложни приноси

Голяма част от научните статии са свързани с патогенното и генотипно разнообразие в популациите на *Colletotrichum lindemuthianum*, *Uromices appendiculatum*, *Xanthomonas axonopodis* pv. *phaseoli* и *Fusarium oxisporum* f.sp.*lentis*. Системните проучвания в това направление са сериозен принос за разбирането на промените, които настъпват във вирулентността на популациите на патогените.

Като завършващ етап на работата са разработките свързани с въздействието на различните фунгициди върху разпространението на патогените. Тези статии са с научно-приложен характер и са от особено значение за теорията и практиката. В тях се дават конкретни препоръки, както за селекцията на зърнено-бобовите култури, така и за практиката. С разработките си автора допринася за съкращаване пътя на новостите по-бързо да намерят приложение в реалните условия на производството.

Установена е най-ефикасната доза на инокулума при полска оценка на устойчивостта на лещата към *Fusarium oxisporum* f.sp.*lentis*.

Проучено е влиянието на генотипа и условията на околната среда върху симптомите на бактериалното увяхване по фасула. Разработени са две девет бални скали за отчитане реакцията на фасула към това заболяване.

Установен е генетичен контрол на устойчивостта при сортове и линии фасул към *Colletotrichum lindemuthianum* и *Uromices appendiculatum*.

Справката на автора сочи, че активно е участвал в селекционния процес при създаването на девет сорта зрял, зеленчуков и многоцветен фасул за които има издадени сертификати.

Участва активно в написването на ръководства за Добри растителнозащитни практики и интегрирано управление на вредителите при бобовите култури.

През цялата си научна кариера доц. д-р Киряков е участвал и продължава да участва в изпълнението на 7 научноизследователски проекта към ССА, като три от тях са с Институт по зеленчукови култури „Марица“. Проектите в които доц. Киряков е участвал са свързани с изучаване на биологичните особености и физиологичната специализация на основните болести по бобовите култури за създаване на нови линии и сортове с комплексна устойчивост.

В периода 2011 – 2012 г доц. д-р Ив. Киряков е научен координатор на Проект 2 (2 i) – 3.1-18 'Integrated system for precise and integrated management of the agricultural production risks specific for Dobroudja area – ISYS – MIS-ETS 792 code финансиран по Програмата за трансгранично сътрудничество между Румъния и България 2007 – 2013.

Като изграден учен-фитопатолог участва в експертни съвети в периодите: 2006 – 2008 – ЕС по Общо земеделие и хранителни технологии към ССА; 2006 – ЕС по Едногодишни и многогодишни бобови култури.

Участва в редакционни колегии :

2013 – Отговорен редактор на сп. „Растениевъдни науки“

2006 – 2013 – сп. „Растениевъдни науки“

2004 до сега – сп. ‘Field crop study’ ДЗИ-Ген.Тошево, ISSN 1312 – 3882

2004 – 2008 - сп. „Научни трудове на СУБ клон Добрич“ ISSN 1311 – 2708

От 2006 до 2009 е Председател нта СУБ, клон Добрич.

Доц.д-р Ив.Киряков е ръководител на двама успешно защитили докторанти:

Йорданка Здравкова Саноева, 2004 – 2007 „Проучвания върху фузарииното увяхване по лещата (*Len culinaris* Mediks) в България“

Магдалена Атанасова Белева, 2008 – 2010 Проучвания върху ръждата по фасула в България

Доц.д-р Ив.Киряков е член на авторитетното дружество : Bean Improvement Cooperative – САЩ.

Заклучение

Прегледът на научната и административно – стопанска дейност на кандидата показва, че доц.д-р Иван Димитров Киряков напълно покрива приетите критерии за заемане на академичната дейност „професор“ съгласно чл.60 на Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. С изследователската си и публикационна дейност е доказал, че е изграден учен, който умее да провежда на високо ниво научните изследвания. Има важни научно – приложни приноси и внедрявания в практиката.

Във връзка с горепосоченото, предлагам доц. д-р Иван Димитров Киряков да бъде избран за академичната длъжност „**професор**“ по Растителна защита, шифър 04.01.10 , професионално направление 6.2 Растителна защита.

Добрич
21.11.2014

Изготвил становището:

Доц.д-р В.Енчева